

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת פי תשא

אור

כל אדם הוא חלק מהכלל:

פרשת כי תשא פרק ל (יב) כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש לפי נפשו ליקוק בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם: (יג) זה! נתנו להעבר עליהם ממצות השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה ליקוק: (טו) העשיר לא ירבה והדל לא ימעט ממצות השקל לתת את תרומת יקוק לכפר על נפשתיכם: שאלות:

א { והקשה האור החיים שמות פרק ל פסוק יב צריך לדעת טעם אומרו תשא ולא אמר תפקוד כאומרו במטה לוי (במדבר ג' ט"ו)? ב { אומרו את ראש ולא הספיק לומר כי תשא את בני ישראל, שאין לומר שלא יצו ה' למנות אלא לראשים כי הענין יכחיש זה? ג { עוד הקשה גם האלשיך הקדוש ז"ל בשאלה השלישית צריך להבין מדוע התורה מצוה על סכום של מחצית ולא שקל שלם? ובפרט זה כופר נפש וכידוע שקל וגם נפש בגמטריה תקל ואם כן יותר ראוי לתת שקל לכופר נפש. ג { ועוד הקשה בשאלה השמינית מדוע העשיר לא ירבה היות וזו תרומה אפשר להבין שיש דרישה מנמלית להשתתפות אבל מדוע להגביל את הרוצה להוסיף? ד { עוד הקשה בשאלה השנייה על מאמר רבי מאיר שאמר (במדבר רבה שם) מלמד שהראהו כמין מטבע של אש מתחת כסא הכבוד ואמר לו כזה יתנו, ראוי להקשות למה היה מתחת כסא הכבוד, והיה די יאמר הראה לו כמין מטבע של אש, ולא יאמר מתחת כסא הכבוד כמו שלא נאמר במנורה וירח? תחושת רבים וטובים:

ישנם רבים וטובים שתחושתם שהם מושלמים בהיות ומשתדלים לעשות אשר ביכולתן ועשות טוב וחסד וכן בעבודת השם שלהם עושים אשר ביכולתן כך שתחושת ליבו שדרכו היא דרך ישרה ומושלמת וכמאמר שלמה המלך במשלי פרק כא (ב) בְּלִדְרֹךְ אִישׁ יִשָּׁר בְּעֵינָיו וְתִכֵּן לְפִתּוֹ יִקְוֶה: אולם תורתנו הקדושה מלמדת אותנו שכל אדם הוא רק חצי ואין שלימות בלי הכלל כאשר נבאר.

ביאורים מדוע מחצית השקל:

והנה נאמרו טעמים רבים בחז"ל למה מחצית השקל ובקצרה נביא חלק מהן א. במדרש תנחומא (ורשא) פרשת כי תשא סימן י (י) [ל, יג] מחצית השקל על שחטאו בשש שעות בחצי היום יתנו מחצית השקל שהוא גרמיסין, ב. רבי יוחנן אמר על שעברו על עשרת הדברות לפיכך יתן כל אחד ואחד עשרה גרה שהוא מחצית השקל, רשב"ל אמר לפי שמכרו בכורה של רחל בעשרים כסף. ג. עוד ביארו במדרש אגדה (בובר) שמות פרשת כי תשא פרק ל סימן טו העשיר לא ירבה. בתרומת השקלים של אדנים, כדי שלא יתרברב העשיר על העני: ד. עוד כתב בחזקוני שמות פרק ל פסוק טו העשיר לא ירבה שאם ירבה העשיר והדל ימעט לא יהיה החשבון נודע ע"י השקלים ועוד לא יהיו שוין בכפרה. ה. עוד כתב בהדר זקנים שמות פרק ל פסוק טו העשיר לא ירבה. כדי לכוין החשבון, וי"מ כדי שלא יאמר הוני פדאני מעקולים: ו. עוד כתב הרא"ש שמות פרק ל פסוק יג מחצית השקל בשקל הקדש. וא"ת למה צוה על מחצית השקל לא פחות ולא יותר. ויש לוי דה"ט לפי ששקל עולה בגימ' נפש והקב"ה ברחמיו מטה כלפי חסד ומכפר על עון חצי הנפש ואם כן היה מחצית השקל כופר פדיון על חצי הנפש:

כל הבריאה זוגות:

אולם נראה לבאר ביאור נוסף אשר ילמדנו על מהות כלל ישראל והדרך והעצה כיצד צריך האדם לעבוד את השם, ונקדים ונאמר מאמר חז"ל על כלל הבריאה כתוב בדברים רבה (וילנא) פרשת ואתחנן פרשה ב סימן לא [ו, ד] שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, וכי רבן אמרי אמר הקדוש ברוך הוא לישראל בני כל מה שבראתי בראתי זוגות, שמים וארץ זוגות, חמה ולבנה זוגות, אדם וחיה זוגות, העולם הזה והעולם הבא זוגות, אבל כבודי אחד ומיוחד בעולם, מנין ממה שקרינו בענין שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. בדומה לכך כתוב בילקוט שמעוני מלכים א רמז קעה בענין משפט שלמה. גזרו את הילד החי. א"ר שמואל בר נחמני בשם רבי נהוראי התחיל פיו נובע בחכמתו ואמר צפה הקדוש ברוך הוא שהדין הזה היה עתיד להיות לפיכך ברא האדם הזה זוגות זוגות, שתי עינים, שתי אזנים, שני נקבי החוטם, שתי ידיים, שתי רגלים. התחיל לומר גזרו את הילד הזה. ולזאת אמרו חז"ל עוד בענין שבעת ימי הבריאה במדרש בראשית רבה פרשת בראשית פרשה יא תני ר' שמעון בן יוחי אמרה שבת לפני הקדוש ברוך הוא רבון העולמים לכל יש בן זוג, ולי אין בן זוג אתמהא, אמר לה הקדוש ברוך הוא כנסת ישראל היא בן זוגיך, וכיון שעמדו ישראל לפני הר סיני אמר להם הקדוש ברוך הוא זכרו הדבר שאמרתי לשבת כנסת ישראל היא בן זוגיך זכור את יום השבת לקדשו (שמות כ ח). ואכן מפורש בתורה על בריאת האדם בפרשת בראשית פרק ה (ב) זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָאם וַיְבָרַךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֹתָם אָדָם בְּיִוְם הַבְּרָאָה: ללמדנו ששלימות האדם רק זכר ונקבה אחרת הזכר או הנקבה נחשבים חצי גוף, כאשר כתוב בזוהר רעיא מהימנא כרד ג (ויקרא) פרשת בהר [המתחיל בדף קט ע"ב] דב"נ בלא אתתא פלגו גופא איהי ושכינתא לא שריא עליה, פירושו שאין השכינה שורה על האדם בלי אשה מאחר ונחשב חצי גוף.

ביאור האלשיך בשם מהר"ש אלקב"ץ כלל ישראל נפש אחת וכל אחד חצי:

ובזה נבוא לביאור פרשתנו [דבר ראשון להורות שאין שלימות בלעדי הזולת] וכך כתב האלשיך על שמות פרק ל פסוק יג וז"ל ובשם החכם ה"ר שלמה בן אלקבץ ז"ל שמעתי שהוא להורות את בני ישראל יחס אחדותם, בל יעלה על לב איש מהם שהוא נפרד מחברו, כי אם כאלו כל אחד חצי, ובהתחברו עם כל אחד ואחד מישראל נעשה אחד שלם. על כן כל אחד יביא מחצית. [דבר שני הוסיף אפילו מי שלא חטא צריך כפרה מדין ערבות] והנה עדיין צריך לבקש טעם למה זה למדנו יתברך ענין זה פה. והנני בא אחריו ומלאתי את דבריו. והוא, כי אחרי אומרו יתברך ונתנו איש כופר נפשו ראה והנה יתחמץ

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

לבב אנוש באמור על מה זה ענוש אענש לאשמת העם כי יצוו עלי אתן כופר נפשי על עון אשר עושינו כבר מתו, ולא יומת איש על עונו, כי גם שלא מחינו הנשארים, מי עשאנו ערבים. על כן רמז לנו יתברך כי כל איש מישראל נפשו קשורה בחברו, כי ממקור אחד הן ונפשות כל אישי ישראל לאחת יחשבו. על כן יביא כל אחד מחצית, להורות כי כל אחד עם כל איש זולתו אחד הוא, ובכן הם ערבים זה לזה: [דבר שלישי כתב חצי היות ואיש הוא חצי ורק עם אשתו שלם וכיון שלא חטאו הנשים צריך לכפר על החצי] וז"ל והענין, כי הנה ידענו מספר הזוהר (עי' שם בראשית נה ב) כי כל הנפשות בצאתם למעלה יצאו זוגות זוגות זכר ונקבה, ועל שניהם נאמר (בראשית ה ב) זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם, נמצא כי הזכר לבדו מחצית אדם הוא וההיקש בנקבה. והנה למדונו רבותינו ז"ל (במדבר רבה כא י) כי בעגל שום אשה לא חטאה, לא בלבד שלא נתנו חלק כבעליהן, כי אם שגם פירשו מהן על רגל העגל באומרן כי נשתמדו עד שבו עד ה'. נמצא כי נפגם חצי אדם הוא נפש כל זכר, אך לא נפש שום אשה כי אם בן זוגה. על כן צוה הוא יתברך יתנו מחצית השקל שהוא כל איש על עצמו אך לא שקל שלם, כי בת זוגו שהוא חציו האחר לא נפגם, והוא הצריך כופר נפשו לא היא: [דבר רביעי הראה לו מטבע מתחת כסא הכבוד מקור הנשמות] וז"ל על כן אמר מלמד שהראהו וכו' מתחת כסא הכבוד. והוא, כי מה שנתקשה משה הוא איך יתכן שכופר נפש חצובה מתחת כסא הכבוד שלא תסולה כסף מחירה שיתן כופרה במחצית שקל כסף. על כן מה עשה הוא יתברך, הראהו כמין מטבע של אש מתחת כסא הכבוד ממקום יציאת הנשמות, לומר לא יעלה על דעתך שמתבע כסף גשמי אני מעלה עליהם שאני מטבע, כי אם כאלו אש מתחת כסא הכבוד הם נותנים לי, שהוא כאלו את נפשם שהיא אש מתחת כסא הכבוד יתנו לי. וזהו אומרנו כזה יתנו, כזה שהוא אש רוחני מכסא הכבוד יתנו. כי כל אחד נפש הוא מקריב על ידי תשובה בכונת קחת אותי שאדור ביניהם: [דבר חמישי העשיר לא ירבה להראות שהנפשות שוות] עוד הוסיף האלשיך על שמות פרק ל פסוק טו העשיר לא ירבה והדל לא ימעט ממחצית השקל לתת את תרומת ה' לכפר על נפשתיכם (טו): ואחרי הודיע היותנו ערבים זה לזה על אחדות הנפשות, ושהכופר על בחינת הנפש, אמר העשיר לא ירבה וכו'. ואל תתמה למה אעכב ביד העשיר שלא ירבה ואעמיס על הדל שלא ימעט, כי הלא הכוונה היא לכפר על נפשתיכם, ואם הייתי מכביד על העשיר או מרשהו שירבה ומיקל על דל, הלא יראה כי נפש העשיר חשובה יותר ויקר פדיונה כי לא על חנם העשירו קונו. על כן הטבתי אשר דברתי העשיר לא ירבה והדל וכו', כי כלם שוים לפניו יתברך. וזהו אומרנו לכפר על נפשתיכם, כי שוות הן:

אין שלימות ליחיד:

עולה ומתבאר כי המסר שאין שלימות ליחיד ככל שיהיה ואכן הגדיר הדברים בלשונו הנפלאה הרש"ר הירש שמות פרק ל פסוק יג וכתב וז"ל והביטוי הסמלי, שבו מביע כל אחד ואחד את התחייבותו לתרום ולעשות, הוא - מחצית השקל. תרומתו של היחיד - אפילו תהא שלמה בתכלית השלמות - מבחינה אובייקטיבית לעולם לא תוכל להיות דבר שלם. פעולתו של יחיד - לעולם אינה אלא מקצת דבר, וכדי שפעולתו תהא שלמה, יש צורך בהתמסרות אחרו במידה שווה. אכן אין היחיד נדרש לעשות דבר בשלמותו: "לא עליך המלאכה לגמור". אבל הוא נדרש לתרום את שלו למען הדבר השלם: בשקל הקדש - עשרים גרה השקל, ותרומת היחיד - עשר גרה, הווה אומר, תרומתו כשלעצמה, מבחינה סובייקטיבית, תהא דבר שלם ומעוגל. תרומתו תהא הדבר השלם אשר בכוחו לעשות, ועליו לשקול אותו במאזני מצפון. פעולתו היא רק מקצת, מעט מזעיר, ביחס לדבר השלם שיש לעשותו, אך מכל מקום חובתו היא שלא לחסוך כל מאמץ, כל כשרון וכל הון כדי לקדם את עשיית הדבר השלם ואת אושרו של הכלל: אף - על - פי ש"לא עליך המלאכה לגמור", מכל מקום - "ולא אתה בן חורין להבטל ממנה" (אבות ב, כא). מחצית - השקל שלו תהא עשר גרה בשקל הקודש.

דברי החיד"א שחטא העגל בגלל הפירוד והתיקון באחדות:

ועל פי יסוד זה ביאר נפלא מרן החיד"א מה גרם לחטא העגל ומה תיקונו, כתב בספרו פני דוד שמות פרשת כי תשא וז"ל ואפשר שלאחר שעשו העגל שטעו בטענת כי אמר אלהים אנכי ה' אלהיך לשון יחיד וכמ"ש משה רבינו ע"ה לי צויות להם לא צוית לכן בא אחיך מצות מחצית השקל להורות שכלם נחשבים כאחד וז"ש לכפר על נפשתיכם כלומר על אשר עלה על לבכם כי אתם הרבים ועל זה סברתם כי אנכי בלשון יחיד נאמר ולא דיבר לכל ישראל וצריכים אתם לכפר על נפשתיכם על מה שהחזקתם נפשתיכם רבים כי לפי האמת נפש אחת אתם חשובים ולכן זה יתנו מחצית השקל להורות כי כל אחד פלגא דגופא עם חברו:

כל אדם הוא חלק מהכלל:

ובעצם יסוד הנ"ל מבואר במסכת קידושין דף מ ע"א ת"ר: לעולם יראה אדם עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי, עשה מצוה אחת - אשריו שהכריע עצמו לכף זכות, עבר עבירה אחת - אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה, שנאמר: וחוטא אחד יאבד טובה הרבה, בשביל חטא יחיד שחטא - אובד ממנו טובות הרבה. ר' אלעזר בר' שמעון אומר: לפי שהעולם נידון אחר רובו והיחיד נידון אחר רובו, עשה מצוה אחת - אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות, עבר עבירה אחת - אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה, שנאמר: וחוטא אחד כו', בשביל חטא יחיד שעשה זה - אבד ממנו ומכל העולם טובה הרבה. וכן מבואר במדרש תנחומא (ורשא) פרשת וילך ב'. ועל כן יבין וישכיל כל אדם בדעתו ושכלו להגות בתורה יומם ולילה שנאמר (יהושע א) והגית בו יומם ולילה, ובמע"ט כי כל העולם כולו נידון בכל יום ועל ידו אדם אחד יזכה העולם או יתחייב וכו'.

אדם כי יקריב ולא איש ללמדנו כל החוטא הוא כאדם שחטא והכריע את העולם:

ובזה יובן נפלא מדוע התורה כתבה בקורבנות אדם כי יקריב ולא איש כי יקריב כמבואר במאור ושמש ויקרא פרשת ויקרא וז"ל אָדָם פִּי יִקְרִיב מִפֶּם קָרְבָן לַה' וגו'. דקדק רש"י ז"ל, מפני מה לא נאמר 'איש כי יקריב' וכו' עיין שם. ויש לפרש, כי המביא קרבן צריך מקודם להכניע את עצמו ולשוב בתשובה שלימה, ולחשוב בדעתו שח"ו בחטאו מכריע כל העולם

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

כולו לחוב, כמאמר חז"ל (קידושין מ ב) לעולם צריך אדם לראות את עצמו חצוי וצאי חייב וכו', ובעשותו המצוה יהיה מכריע כל העולם לכף זכות. וידוע, שהחטא של אדם הראשון אף שהיה כעין שוגג כמו שאמר (בראשית ג יב) הַאֲשֶׁה אֲשֶׁר נִתְּנָה עִמָּדִי וְגו', אף על פי כן היה חמור מאד, כיון שהיה אדם הראשון לכל באי עולם, לזאת בחטאו הכריע את כל העולם כולו עד סוף כל הדורות, על כן היה נחשב לו לחטא חמור. וכן האדם המקריב קרבן על חטאו יחשוב בדעתו, שבחטאו הכריע ח"ו כל העולם כולו, ויכניע וישפיל את עצמו מאד, וישוב בתשובה שלימה ובוזה יתקן בחינת חטא אדם הראשון. וזהו פירוש הפסוק אדם כי יקריב מכם פירוש, שיחשוב בדעתו בבואו להקריב, שבחטאו הכריע ח"ו כל העולם כולו, כמו שהכריע אדם הראשון, וישוב בתשובה שלימה בהכנעה גדולה. ואחר כך כשיקריב קרבנו - מכריע כל העולם לזכות, ויתקן בחינת חטא אדם הראשון. וזהו אדם שהוא מתקן לחטא אדם הראשון כי יקריב מכם קרבן - לה' ופירוש לאחר שהקריב קרבנו - הוא כולו לה', שהכריע כל העולם לכף זכות, והבן.

עצה טובה להצליח בעבודת השם:

והנה כאשר אדם יפנים וישכיל להבין כי השגת השלימות היא אך ורק בהתחברות לכלל ובכך יתוודע כי כל אדם מעשיו ופועליו הן נחלת הכלל הרי אין עצה טובה הימנה להצלת האדם בעבודת השם וכמ"ש השל"ה עשרה מאמרות מאמר שלישי ורביעי קל. הנה פוגם בעולם עשיה כשמכריע את כל העולם לכף חובה, על כן צריך האדם להיות ירא וחרד, באיזה ענין שיקרה לידו, הן לא תעשה הן עשה, הן חמור הן קל, יחשוב על העולם שהוא שקול ממש, ודבר קטן יכריע. ומכח יראה זו ירא וחרד, שלא יעבור על חטא קטן שבקטנות, ואף נדנדוד חטא, כדי שלא יכריע הכף לחובה. וכן להיפך, יהדר בכל עת ובכל רגע ויחזור אחר קיום מצות ועשות חסד וצדקה, כדי להכריע את העולם לכף זכות. ככה בכל עת יחשוב תמיד, אף שעשה הרבה מצות, יחשוב תמיד אולי עתה העולם מחצה על מחצה, ויהיה נזהר מהכרעת כף חובה, וירוך להכריע הכף זכות. וזה הכל נכלל ביראת חטא, כי העובר עבירה נקרא חוטא, וכן מי שלא קיים מצוה נקרא גם כן חוטא, כי אז חסר שלמות. ומצינו 'חטא' פירושו חסרון, כמו שכתוב (מלכים - א א, כא) 'ואני ובני שלמה חטאים', פירושו חסרים (רש"י שם). קלא. וזוהי עצה נפלאה, שבכל רגע מחיי אדם יזכור כנזכר לעיל, שהעולם מחצה על מחצה, ואז ימנע מהחטא ויהדר אחר מצוה. וכדאיתא בקידושין (מא ע"ב) וכו'. וכך כתב גם הגאון רבי עזריה פיג'ו זצ"ל בספרו בינה לעיתים דרוש כ והדרך הנכון הוא שביארו בפרק קמא דקדושין [מ ב] לעולם יראה אדם עצמו כאילו חצוי וצאי חייב וכו'. וזו בלי ספק דרך בטוחה, כי בחשבו תמיד בכל שעה ובכל רגע, היותו לחצאין, שקול בשוה בין הזכות והחובה, ישתדל תמיד להוסיף זכות ולברוח מעבירה.

מעשה כיצד מצוה אחת הכריעה:

וכתב החפץ חיים לאחר שהביא דברי חז"ל הנ"ל מעשה המעיד כיצד מעשה אחד משפיע וז"ל באגרות ומאמרים סימן ג וכתוב בספר חרדים: מעשה היה ברבינו יוסף מגיקטיילא שחלה עד קרוב למיתה ונים ולא תיר וראה שני אנשים שוקלים עונותיו וזכויותיו במאזנים ושקולין שוה בשוה, מיד נתעורר ונתחזק ושקל התפילין ושם אותם עליו ומיד התחיל להרפא ועלה ממות לחיים כי הכריע כף זכות. עכ"ל.

הלכה כל מעשה יכול להכריע ולכן ברכת הלבנה לפני כיפור:

ולזאת כתב הגר"צ זצ"ל שעדיף לברך על הלבנה לפני כיפור וז"ל בשו"ת אור לציון חלק ד פרק ו - דיני עשרת ימי תשובה י. שאלה. אימתי ראוי לברך ברכת הלבנה בחודש תשרי, בעשרת ימי תשובה או במוצאי יום הכיפורים. תשובה. יש אומרים שעדיף לברך לפני יום הכיפורים, כדי שמצוה זו תכריע לכף זכות, ויש אומרים שעדיף לברך במוצאי יום הכיפורים, כדי לברך מתוך שמחה. ולמעשה כדאי יותר לברך בעשרת ימי תשובה, ואפילו ביחיד. ומכל מקום ציבור הנוהגים לברך במוצאי כיפור ישארו במנהגם. י. הרמ"א בסימן תר"ב סעיף א' כתב, אין מקדשין הלבנה עד מוצאי יום כיפור. וכן כתב הרמ"א בסימן תכ"ו סעיף ב'. והטעם הוא, כדי לברך ברכה זו מתוך שמחה, ולפני כיפור תלויים ומאויימים בדין, וכמ"ש הרמ"א בד"מ בסימן תכ"ו והלבוש והגר"א שם. אולם הלבוש כתב ע"ז ששמע בשם גדול אחד, שעדיף יותר לקדש הלבנה לפני כיפור, כדי שתבוא מצוה חשובה זו, ותוסיף על הזכויות, ואולי הוא חצוי וצאי חייב, ותבוא מצוה זו ותכריע לכף זכות. וכתב שסברא נכונה היא. וכן כתב הגר"א שכן עיקר לברך קודם יום כיפור מטעם זה. וכן כתבו האליה רבה שם ס"ק ז' והבית מאיר בסימן תכ"ו. וכן כתב החיד"א בספר מורה באצבע סימן ט' אות רפ"ג, שיותר נכון לברך ברכת הלבנה קודם יוה"כ מכמה טעמים. וכן כתבו בחסד לאלפים סימן תכ"ו אות ג' והגאון רבי חיים פלאגי בספר מועד לכל חי סימן ט"ו אות נ'. וראה גם בכה"ח סימן תר"ב אות כ"ז.

רעיון זה הופך כל אדם במעשיו למזכה הרבים או להיפך:

והוסיף רעיון נפלא והרגשה מיוחדת בעל באר מים חיים שמות פרשת כי תשא [ל, יג] זה יתנו כל העובר על הפקדים מחצית השקל. והוא על הדרך אשר שנו רבותינו (בקידושין מ' ב) לעולם יראה אדם עצמו כאילו חצוי וצאי חייב וצאי עשה מצוה אחת וכו' אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות. עבר עבירה אחת או לו שהכריע את עצמו וכו'. לכף חובה וכו', כי הלא בזה או שירותי הרבה הרבה או ח"ו יפסיד הרבה. צא ולמד מה שלמדו חז"ל (אבות ה', כ"א) שהמזכה את הרבים זכות הרבים תלוי בו, ולהיפך המחטיא את הרבים חטא הרבים חטא (כמבואר שם אצל משה וירבעם). ועל כן אם הוא עשה מצוה אחת והכריע את כל העולם לכף זכות הרי זכות הרבים תלוי בו זכות עולם מצא שהוא בלתי שיעור. ומה המקיים נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו קיים עולם מלא (סנהדרין ל"ז א), ומכל שכן המקיים עולם מלא ממש שהכריע את כל העולם לזכות להיות תכון תבל בל תמוט, מה גדול שכרו לעד ולנצח נצחים. וכל הגדולה וברית השלום שניתן לפנחס בן אלעזר בקומו מתוך העדה לו ולזרעו אחריו הכל היה בשביל שכיפר על בני ישראל ונתקיים העולם על ידו כמאמר הכתוב (במדבר כ"ה, י"א - י"ג) פנחס בן אלעזר וגו' השיב את חמתי מעל בני ישראל ולא כליתי את בני

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

ישראל וגוי' לכן אמור הנני נותן לו וגוי' תחת אשר קנא וגוי' וכפר על בני ישראל הרי שכל הגדולה לא ניתן לו כי אם בשביל
 שלא כליתי את בני ישראל. וכן זה המקיים עולם מלא על ידי מצוה אחת ודאי שכרו גדול אין ערוך אליו, ולהיפך ח"ו כאשר
 הכריע ח"ו העולם לכף חובה, הרי המאבד נפש אחת וכו' כאילו איבד עולם מלא ומכל שכן וכו'.

השגת השלימות אך ורק באחדות:

ללמדנו שמהות עם ישראל בכל תחומי החיים הן גוף אחד והשלימות תושג אך ורק בחיבור הכלל, ולזאת גם אם יהיה בית
 הכנסת הכי מפואר אם לא יתכנסו לתוכו עשרה ביחד אי אפשר לומר דבר שבקדושה היות ואין השכינה שורה אלא בתוך
 עדה גם אם לו יצוייר שבאותו מניין נמצאים שבעה אושפיזין אברהם יצחק ויעקב משה ואהרון יוסף ודוד ושלמה ויהושע
 מאחר והם רק תשעה לא ניתן לומר דבר שבקדושה ואם יצטרף אליהן אדם הכי פשוט או לחילופין יתכנסו עשרה מפשרטי
 עם יוכלו לומר דבר שבקדושה ללמדנו עד כמה השגת השלימות תלויה בחיבור הכלל ולא בעבודת הפרט, וכך אמרו חז"ל
 שהקב"ה אמר שיאמרו י"ג בציבור והוא מכפר היות והוא מצרף את המידות של הציבור ביחד, וזו בעצם מעלת התפילה
 בציבור לעומת תפילת יחיד ככל שתהיה, וכך בכל מעגלי החיים אין שלימות לאדם לבדו, ולזאת איזהו חכם הלמד מכל
 אדם ולחכם קוראים בשם תלמיד חכם, מפני שבכדי לזכות להיות חכם הוא חייב להזדקק לשני ולהיות תלמיד אחרת
 כאשר חושב בליבו שהוא חכם השלם אינו בגדר חכם של חכמי התורה, וכן לזאת מכונה האיש או האשה שאינם נשואין
 פלגא דגופא מאחר ואין שלימות לאדם יחידי, עד כדי כך שאמרו חז"ל שהקב"ה לא נתגלה ליעקב אבינו עד אשר התחתן
 כמבואר בזוהר, וכך הדבר בחברה בקהילה ובעבודה ובכל צרכי האדם אחד משלים את חברו ואין אדם בעולם שיוכל
 לשרוד לבדו היות וסוד הבריאה שהקב"ה ברא הוא רק על ידי חיבור, ורק כאשר האדם מפנים את הדברים ופועל ברוח
 התורה שאיש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק זוכה האדם שהקב"ה מכפר על הנפש השלימה שנוצרת מהחיבור ובלעדי
 זה הוא רק חצי נפש, ולזאת התורה מצוה בכדי לכפר דוקא מחצית השקל בין עשיר ובין עני מאחר ואין לשום אדם מעלה
 יחידי בלעדי החיבור לזולת, ולזאת שלימות היצירה הקב"ה ברא בעולמו את הצומח ואת החי ואת האדם זוגות זוגות
 מאחר ורק בחיבור תושג השלימות, ולזה הראה לו מטבע מאש שהוציא מתחת כסא הכבוד שהמסר שבדבר אינו סתם
 חצי מטבע גשמי אלא להראות לו את המשמעות של מחצית השקל שזה יוצא ממקום שורש הנשמות ששלימותן תושג אך
 ורק כאשר כל אחד הוא חצי ולא יחיה בהרגשה שהוא שלם לבדו וזה המכפר, ולזאת כתוב כי תשא ולא כי תמנו וכדומא
 היות והמסר שבמניין זה הוא שכלל ישראל נפש אחת הן וחייב כל אחד לרומם את חברו כמ"ש **האור החיים שמות פרק ל**
פסוק יב כי תשא לשון נשיאות ראש על דרך אומרו (בראשית מ' י"ג) ישא פרעה את ראשך שהוא לשון מעלה.

מוסר השכל:

הראת לדעת כי העצה הנפלאה והדרך הנכונה והבטוחה בעבודת השם מושתת על היסוד שלעולם האדם יפנים שהוא רק
 חצי ולא תושג השלימות בלעדי הכלל הן בחיי הנשואין והן בחיי הקהילה והן בכלל ישראל, היות ולכך הקב"ה ברא את
 העולם ואת כל הבריאה באופן שהאחד נצרך לזולת להקנות קניין זה, ובפרט עם ישראל אשר הן נפש אחת וכל ישראל
 ערבים זה לזה ומכך ישכל להבין כי כל אדם הוא נחלת הכלל ובעל השפעה במעשיו ופועליו לטוב ולמוטב על כלל ישראל
 ורק מתוך אמונה זו יצליח בעבודת השם וישיג את תכליתו בעולמו וישרור השלום בכלל ובפרט הן בביתו והן בקהילתו
 ובעבודתו ובכל אורח חיי, ואך ורק במחצית השקל זוכים לכפר על הנפש כאשר מרגיש וחי בתחושה זו של מחצית המהווה
 יסוד לדרך הנכונה בעבודת השם.

החותם בברכת שבת שלום ומבורך

בידידות ואהבה
מרדכי מלכא